

Ár 2010, mánudaginn 26.apríl, var fundur í kjararáði að Hverfisgötu 6a í Reykjavík haldinn af Guðrúnu Zoëga, Jakobi R. Möller og Jónasi Þór Guðmundssyni.

Fyrir var tekið:

**Að ákveða laun og starfskjör framkvæmdastjóra
Fjarska ehf.**

I.

Fullskipað kjararáð kvað hinn 23. febrúar 2010 upp úrskurð nr. 2010.4.001 um almennar forsendur ákvarðana um laun og önnur starfskjör þeirra sem með lögum nr. 87/2009 bættust í þann hóp sem undir kjararáð heyrir. Með fyrrnefndum lögum var hlutafélagalögum nr. 2/1995 breytt þannig að kjararáð ákveður nú laun og starfskjör framkvæmdastjóra hlutafélaga sem eru að meiri hluta í eigu ríkisins og félaga sem eru að meiri hluta í eigu þeirra (dótturfélög). Í 1. gr. laganna segir að í vafatilvikum úrskurði fjármálaráðuneyti um hvort kjararáð eigi úrskurðarvald. Kjararáð óskaði eftir lista yfir dótturfélög með tölvupósti 6. október 2009 og ítrekaði óskina með bréfi dagsettu 17. nóvember 2009. Listi yfir dótturfélög barst kjararáði með tölvubréfi 26. janúar 2010. Á listanum var Fjarski ehf., dótturfélag Landsvirkjunar, og heyrir því undir kjararáð að ákveða laun framkvæmdastjóra félagsins. Með þessum úrskurði tekur þriggja manna kjararáð ákvörðun um launakjör framkvæmdastjóra Fjarska ehf. og byggist hún á þeim almennu forsendum sem ákveðnar eru í áðurnefndum úrskurði fullskipaðs kjararáðs. Ber því að líta á úrskurðina sem eina heild.

II.

Kjararáð skrifaði framkvæmdastjóra og stjórn Fjarska ehf. bréf 1. febrúar 2010 og gaf þeim kost á að koma sjónarmiðum á framfæri við ráðið auk þess sem óskað var eftir ítarlegum upplýsingum um öll núverandi starfskjör framkvæmdastjórans, þar með talin hlunnindi, svo sem bifreiða- og aksturshlunnindi, sérstakar greiðslur í lífeyrissjóð o.þ.h. Auk þess var óskað eftir upplýsingum um öll launuð aukastörf og starfsemi fyrirtækisins. Í bréfunum voru kynntar helstu breytingar sem gerðar voru með lögum nr. 87/2009 á lögum um kjararáð og hlutafélagalögum nr. 2/1995. Sérstaklega var óskað eftir afriti af ráðningarsamningi eða erindisbréfi. Fjármálaráðuneyti var skrifað 4. mars 2010 og gefinn kostur á að koma sjónarmiðum sínum á framfæri.

Stjórnarformaður svaraði með bréfi dagsettu 13. febrúar 2010. Bréfinu fylgdu samþykktir félagsins og ráðningarsamningur framkvæmdastjóra. Í bréfinu sagði meðal annars að Fjarski ehf. væri í 100% eigu Landsvirkjunar. Félagið hefði verið stofnað árið 2000 til þess aðallega að eiga, reka og leigja Landsvirkjun og öðrum orkufyrirtækjum aðgang að flutningskerfi sínu. Að auki seldi fyrirtækið umframgetu í fjarskiptaneti sínu í heildsölu til aðila á fjarskiptamarkaði. Fyrirtækið hefði fjarskiptaleyfi og væri því ætlað að sjá um fjarskiptamál og fjarskiptaverkefni er tengdust starfi Landsvirkjunar, svo sem vegna stöðvarhúsa, virkjana, samtengingu aflstöðva og fleira, allt til þess að auka áreiðanleika og tryggja öryggi í rafmagnsframleiðslu og afhendingu rafmagns til frambúðar. Með stofnun félagsins hefði verið hægt að draga úr og dreifa áhættu Landsvirkjunar í einstökum verkum og verkþáttum. Framkvæmdastjóri færi með öll venjubundin störf framkvæmdastjóra. Fyrirtækið væri á samkeppnismarkaði og yrði framkvæmdastjóri að taka tillit til þess. Annir hans væru mjög miklar þar sem starfsmenn væru fáir og fyrirtækið undir ströngu eftirliti eftirlitsaðila. Núverandi framkvæmdastjóri hefði góða þekkingu á fjarskipta- og viðskiptasviði og til hans væru gerðar miklar kröfur. Starfsemi Fjarska ehf. væri í raun órjúfanlegur hluti af framleiðslu og flutningi raforku til stóriðju- og dreifiveitufyrirtækja. Launakjör framkvæmdastjóra væru

mjög hófleg og væri lækkun því ekki sanngjörn að mati stjórnar. Vísitöluhækkun hefði ekki verið bætt við laun framkvæmdastjóra frá ársbyrjun 2007 eins og ráðningarsamningur gerði ráð fyrir. Viðræður hefðu verið hafnar við hann um hækkun launa og hefði staðið til að taka laun hans til endurskoðunar og hækkunar umfram vísitöluhækkunar. Ekki hefði orðið af því enn. Framkvæmdastjórinn þægi ekki laun fyrir setu í stjórnunum eða nefndum á vegum fyrirtækisins eða Landsvirkjunar. Stjórnarformaður taldi að ef ákvörðun kjararáðs fæli í sér lækkun launa framkvæmdastjórans gæti sú ákvörðun ekki komið til framkvæmda fyrr en að uppsagnarfresti liðnum.

Bréf, dagsett 15. febrúar 2010, barst frá framkvæmdastjóra Fjarska ehf. Bréfinu fylgdi ráðningarsamningur og starfs- og námsferilslýsing framkvæmdastjóra. Í bréfinu lýsti hann fyrirtækinu og starfsemi þess. Fjarski hefði fjarskiptaleyfi frá Póst- og fjarskiptastofnun og væri sá markaður skilgreindur sem samkeppnismarkaður. Fjarski hefði ekki sérleyfi eða einkaleyfi af neinu tagi. Félagið væri lítið og fáir starfsmenn miðað við stærð fjarskiptakerfis þess. Framkvæmdastjórinn sinnti því ýmsum þáttum varðandi reikningshald og stoðþjónustu sem í öðrum fyrirtækjum væri sinnt af öðru starfsfólki.

Í ráðningarsamningi kemur meðal annars fram að gagnkvæmur uppsagnarfrestur sé þrjú mánuðir. Framkvæmdastjóri notar eigin bifreið og fær greiddan fastan bifreiðarstyrk í hverjum mánuði. Í samningnum er, auk launa, fjallað um orlof, ferðakostnað, greiðslur í lífeyrissjóð, tryggingar og fleira. Félagið greiðir mótframlag til lífeyrissjóðs, að vali framkvæmdastjóra, í samræmi við reglur sjóðsins. Launagreiðandi leggur framkvæmdastjóra til farsíma og tölvutengingu á heimili og greiðir allan kostnað af hvoru tveggja.

Fjármálaráðuneyti svaraði með bréfi dagsettu 11. mars 2010. Í bréfinu sagði að eðlilegt væri að kjararáð horfði til þeirrar launastefnu sem fram kæmi í leiðarljósum ríkisstjórnarinnar í skýrslu fjármálaráðherra um jöfnuð í ríkisfjármálum 2009 – 2013. Þar segir meðal annars að lækka skuli laun æðstu yfirmanna hjá ríkinu þannig að þau verði ekki hærri en laun forsætisráðherra.

Kjararáð gaf framkvæmdastjóranum kost á að tjá sig um fyrirhugaða ákvörðun með bréfi dagsettu 17. mars 2010. Andmæli bárust með bréfi dagsettu 12. apríl 2010. Í bréfinu gerði hann athugasemdir við fyrirhugaða ákvörðun um launaflokk. Eðlilegt hefði verið að laun hækkuðu í samræmi við vísitölu launa, en þau hefðu ekki hækkað frá 1. janúar 2007 enda væri kjararáði skylt að taka tillit til verðlagshækkana þegar lítið væri til ákvæða laga um kjararáð. Laun æðstu stjórnenda annarra veitu- og fjarskiptafyrirtækja væru í sumum tilvikum umtalsvert hærri en kjararáð úrskurðaði um en ráðinu bæri að hafa slík laun hjá sambærilegum fyrirtækjum til hliðsjónar eins og fram kæmi í lögum um kjararáð. Framkvæmdastjórinn mótmælti því að hægt væri að bera saman laun hans og laun forstjóra Póst- og fjarskiptastofnunar þar sem störfin væru ekki samanburðarhæf. Þá gerði hann kröfu um að einingar vegna yfirvinnu og álags verði 25 á mánuði. Bréfi framkvæmdastjórans fylgdi tafla sem að sögn hans sýndi fjölda yfirvinnustunda á árinu 2009. Að lokum vísaði hann til uppsagnarfrests í núgildandi starfssamningi sem hann taldi Fjarska ehf. vera bundinn af og ef ákvörðun kjararáðs fæli í sér lækkun launa gæti hún því ekki komið til framkvæmda fyrr en að honum loknum.

III.

Fjarski ehf. var stofnað árið 2000 og yfirtók fjarskiptakerfi Landsvirkjunar. Tilgangurinn með stofnun félagsins var að útvíkka starfsemina og nýta betur flutningsgetu í ljósleiðara- og örbylgjukerfum og selja öðrum fyrirtækjum fjarskiptaþjónustu. Fjarski ehf. rekur fjarskipta- staði víða um land. Starfsmenn fyrirtækisins eru sjö.

IV.

Í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 segir, að það skuli við úrlausn mála gæta innbyrðis samræmis í starfskjörum þeim sem það ákveður og að þau séu á hverjum tíma í samræmi við laun í þjóðfélaginu hjá þeim sem sambærilegir geta talist með tilliti til starfa og ábyrgðar. Við ákvörðun launakjara samkvæmt 4. gr. laganna skuli sérstaklega gæta samræmis milli þeirra og þeirra kjara hjá ríkinu sem greidd eru á grundvelli kjarasamninga annars vegar og ákvarðana kjararáðs samkvæmt 3. gr. hins vegar. Þá skuli kjararáð ætíð taka tillit til almennrar þróunar kjaramála á vinnumarkaði. Með lögum nr. 148/2008 var kjararáði falið, án tillits til fyrri lögmæltra viðmiða, að kveða upp úrskurð fyrir árslok 2008 er fæli í sér 5–15% launalækkun alþingismanna og ráðherra er gilti frá 1. janúar 2009. Til ársloka 2009 skyldi ráðinu óheimilt að endurskoða úrskurðinn til hækkunar. Jafnframt skyldi kjararáð endurskoða kjör annarra til samræmis. Svohljóðandi málsliður bættist við 8. gr. laganna með breytingu sem gerð var á lögum um kjararáð með lögum nr. 87/2009: „Við ákvörðun sína skal kjararáð gæta þess að föst laun fyrir dagvinnu, annarra en forseta Íslands, verði ekki hærri en föst laun forsætisráðherra skv. 3. gr.“ Föst laun forsætisráðherra eru nú 935.000 krónur á mánuði. Síðast var lögum um kjararáð breytt með lögum nr. 127/2009 en í þeim segir að til nóvemberloka 2010 sé óheimilt að endurskoða til hækkunar úrskurði sem kveðnir höfðu verið upp á grundvelli laga nr. 148/2008. Við endurskoðun eða ákvörðun kjara annarra aðila sem heyra undir ráðið skuli gætt innbyrðis samræmis eftir því sem framast sé unnt og að virtum ákvæðum 8. gr. laga nr. 47/2006.

Með þeim breytingum, sem að ofan greinir, á skipulagi ákvarðana um launakjör þeirra sem heyra undir kjararáð hefur, eins og fram kemur í úrskurði um almennar forsendur nr. 2010.4.001, verið raskað því fyrirkomulagi og viðmiðum sem tilgreind voru í 8. gr. laga um kjararáð nr. 47/2006 eins og þau upphaflega voru. Kjararáð verður samkvæmt 8. gr. eins og hún nú er fyrst og fremst að miða við föst laun forsætisráðherra og þær ákvarðanir sem Alþingi tók um lækkun launa þeirra sem hafa heyrt undir ákvörðunarvald ráðsins. Af þessu leiðir einnig, að svo geti í auknum mæli farið að æðsti stjórnandi hlutafélags eða stofnunar í eigu ríkisins verði ekki með hæst laun starfsmanna, en við því hefur kjararáð engin úrræði. Fyrirvaralaus ákvæði laga nr. 148/2008 og 87/2009 hafa í reynd afnumið meginefni 8. gr. laga um kjararáð.

Þeir sem heyra undir ákvörðunarvald kjararáðs taka laun samkvæmt launaflokkum 123 til 142, að forseta Íslands og forsætisráðherra undanskildum. Mánaðarlaun í launaflokki 123 eru 458.224 krónur, í launaflokki 140 806.230 krónur og í launaflokki 142 862.207 krónur. Í launaflokkum 140 til 142 eru hæstaréttardómarar, ríkissáttasemjari, ríkisendurskoðandi, rektor Háskóla Íslands, vegamálastjóri, skrifstofustjóri Alþingis og ráðuneytisstjórar. Auk mánaðarlauna fá þessir embættismenn greitt fyrir yfirvinnu og álag í formi eininga, 6 til 24 einingar á mánuði, forseti Hæstaréttar mest, en aðrir mest 18 einingar. Einingafjöldi til viðbótar mánaðarlaunum í launaflokkum 123 til 142 er almennt á bilinu 0-20.

Við ákvörðun mánaðarlauna framkvæmdastjóra Fjarska ehf., þ.e. fastra launa fyrir dagvinnu, hefur kjararáð meðal annars tekið mið af mánaðarlaunum forstjóra Póst- og fjarskiptastofnunar og framkvæmdastjóra Rannsókn- og háskólanets hf., en þeir eru í launaflokkum 134 og 130.

Vakin er athygli á því að í úrskurði nr. 2010.4.001 um almennar forsendur segir að kjósi framkvæmdastjóri að halda bifreiðahlunnindum samkvæmt ráðningarsamningi, þar með töldum greiðslum sem miðast við tiltekinn fjölda ekinna kílómetra, skuli verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra dragast frá heildarlaunum sem kjararáð ákveður og fram koma í ákvörðunarorði. Jafnframt segir að laun séu ákveðin miðað við lífeyrisréttindi í A-deild Lífeyrissjóðs starfsmanna ríkisins (LSR) og sé miðað við að verðmæti iðgjalds launa-

greiðanda sé 20% af heildarlaunum. Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en LSR, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun, sem ákveðin verða af þriggja manna kjararáði, hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur. Sama á við ef greitt er meira eða minna en 2% af launum í séreignasjóð fyrir félaga í LSR, sjá nánar kafla VIII í úrskurði nr. 2010.4.001. Þá skulu greiðslur fyrir fastlínusíma á heimili framkvæmdastjóra dragast frá heildarlaunum sem fram koma í ákvörðunarorði.

Eins og fram kemur í IX. kafla úrskurðar kjararáðs nr. 2010.4.001 taka ákvarðanir ráðsins gildi frá ákvörðunardegi nema annað sé sérstaklega tekið fram í einstökum ákvörðunum.

Að öðru leyti en hér kemur fram vísast til úrskurðar kjararáðs um almennar forsendur nr. 2010.4.001, sem gilda um laun og starfskjör framkvæmdastjóra Fjarska ehf.

V.

Ákvörðunarorð

Frá og með 1. maí 2010 skulu mánaðarlaun framkvæmdastjóra Fjarska ehf. vera samkvæmt launaflokki 502-132, nú 617.144 krónur.

Kjósi framkvæmdastjóri Fjarska ehf. að halda bifreiðahlunnindum sínum skal draga verðmæti þeirra samkvæmt mati ríkisskattstjóra frá heildarlaunum sem hér eru ákveðin.

Sé iðgjald launagreiðanda í annan lífeyrissjóð en Lífeyrissjóð starfsmanna ríkisins, að séreignasjóði meðtöldum, hærra eða lægra en 20% af launum skulu heildarlaun sem hér eru ákveðin hækka eða lækka um það hlutfall sem mismuninum nemur.

Laun eru miðuð við fullt starf þannig að ekki komi til frekari greiðslna nema kjararáð úrskurði um það sérstaklega.

Um almenn starfskjör framkvæmdastjórans gilda reglur kjararáðs eins og þær eru á hverjum tíma og eins og við á.

Ákvörðun þessi gildir fyrir þann sem nú gegnir starfi framkvæmdastjóra Fjarska ehf.

Guðrún Zoëga

Jakob R. Möller

Jónas Þór Guðmundsson